

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toteutuminen 2025

Toimenpideohjelman edistyminen, erityisryhmien
huomioiminen ja tärkeimmät painopisteet vuodelle 2026

Sisällys

1 Taustoitukseksi	3
2 Miten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa on edistetty vuonna 2025?	4
2.1 Miten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa on edistetty tavoitteen ”Asukkaan mahdollisuudet digiosallisuuteen lisääntyvät” osalta?	4
2.2 Kehittämisen haasteet ja hidasteet tavoitteen ”Asukkaan mahdollisuudet digiosallisuuteen lisääntyvät” osalta?	5
2.3 Miten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa on edistetty tavoitteen ”Palveluiden yhdenvertainen saatavuus on turvattu ja vahvistunut” osalta?	6
2.4 Kehittämisen haasteet ja hidasteet tavoitteen ”Palveluiden yhdenvertainen saatavuus on turvattu ja vahvistunut” osalta?	8
3 Vuoden 2026 keskeiset toimenpiteet	9
4 Osaamisen kehittäminen jatkossa	11

1 Taustaa

- **Oma Hämeen toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on laadittu vuosille 2025–2028.** Suunnitelmaa varten ei tehty lähtötilannekartoitusta, ja suunnitteluprosessi on jatkuva.
- **Suunnitelmaan sisältyy toimenpideohjelma vuosille 2025–2026.** Vuoden 2025 aikana on tunnistettu henkilöt, jotka vastaavat suunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttamisesta. Heille tarjotaan tukea toimeenpanoon.
- **Toimenpiteiden vastuuhenkilöille tehtiin kysely 12/25–1/26.** Kyselyllä selvitettiin tehdyt toimet, mahdolliset toimeenpanon haasteet ja esteet sekä erityisryhmien huomioinen.
- **Pohdinnassa on Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toimenpiteiden seurannan rakenteistaminen (esim. OKR-malliin).**
- **Vuonna 2025 perustettiin osallisuus- ja yhdenvertaisuustiimi tukemaan osallisuusohjelman sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toimeenpanoa.** Tiimi koostuu kahdeksasta asiantuntijasta, joiden tehtävät ja osaamisalueet kytkeytyvät osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseen. Tiimillä ei ole erillistä toimintabudjettia; kokemusasiantuntijapalkkioita voidaan maksaa tarvittaessa. Ulkopuolisia rahoitusmahdollisuuksia toiminnan tueksi kartoitetaan.
- **Tiimi vastaa osallisuusohjelman sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman valmistelusta ja seurannasta, tarjoaa konsultaatiotukea osallisuus- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin ja tukee henkilöstön osaamisen kehittämistä.** Tiimi on käynnistänyt osaamisen kehittämiseksi 12/25 koulutus- ja mentorointikokoukset. Osaamisen kehittäminen toteutetaan omalla kouluttajaresurssilla sekä sopimalla maksuttomasta yhteistyöstä ulkopuolisten asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

2.1 Miten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa on edistetty tavoitteen ”Asukkaan mahdollisuudet digiosallisuuteen lisääntyvät” osalta?

Tavoitteena on ollut **varmistaa verkkoviestinnän ja -asioinnin saavutettavuus ja esteettömyys.**

- Omahome.fi -sivuston kieliversioiden tekeminen on aloitettu. Tekninen alusta on olemassa, kriittisimmät palvelutiedot on käännetty ja pieni osa tiedoista on siirretty alustalle.
- Verkkosivusisällöissä tavoitellaan selkeää kieltä, joka hyödyttää kaikkia, mutta tukee erityisesti kielivähemmistöihin kuuluvia ihmisiä sekä heitä, joilla on lukivaikeuksia tai kognitiivisia haasteita.
- Verkkosivujen teknistä saavutettavuutta on parannettu. Esimerkiksi linkkien korjaus, alt-tekstien lisäys kuviin ja dokumenttien saavutettavuus on jatkuvaa työtä.
- Asiakasohjausta verkossa on parannettu. On kehitetty työkaluja verkkosivujen käytön, saavutettavuuden ja palvelupolkujen ohjaavuuden mittaamiseen.
- Lomakkeiden saavutettavuuteen on kiinnitetty huomiota. Lomakkeiden tarjoamista asiakkaiden käyttöön digitaalisesti ja täytettävänä pdf:nä on aloitettu.
- Verkkosivuilla on koekäytössä Aimo-tekoälyavustaja, joka vastaa sivuston sisältöä koskeviin asiakkaiden kysymyksiin eri kielillä. Aimo tukee myös henkilöitä, joille tiedon etsiminen voi olla syystä tai toisesta vaikeaa.

Lisäksi on **edistetty asiakkaiden digiosallisuutta.**

- Digitukeen liittyviä rakenteita on alettu muodostaa kutsumalla alueen digitukitoimijoita mukaan digikehitystiimin työhön. Kumppanuusverkostoa on kartoitettu ja alustava kuvaus digitukiverkoston yhteistyöstä on laadittu. Järjestöjen ja kuntien kanssa käytyjen keskustelujen kautta on tunnistettu tarve selkeämmille yhteisille toimintaperiaatteille sekä digitukea koskeville roolituksille.
- Asiakkaiden digivalmiuksien arviointia on aloitettu asiakas- ja hoitokontakteissa. Tavoitteena on ollut tunnistaa asiakkaan kyky ja valmiudet käyttää sähköisiä palveluja, jotta asiakas ohjataan hänelle tarkoituksenmukaiselle asiointikanavalle.
- Terveystieteiden asiakasraadissa on käyty läpi digipalveluihin ja -osallisuuteen liittyviä asioita.
- Digipalvelujen kehittämisessä on hyödynnetty avoimia esittelytilaisuuksia, käytettävyydestäusta ja asiakaspalautteiden sävyanalyysiä. Asiakaspalautteiden sävyanalyysi tarjosi ensimmäistä kertaa strukturoitua tietoa siitä, missä kohdin palvelut tuottivat onnistumisia ja missä asiakkaat kokivat esteitä.

2.2 Kehittämisen haasteet ja hidasteet

tavoitteen ”Asukkaan mahdollisuudet digiosallisuuteen lisääntyvät” osalta?

- Verkkosivujen käännöstyöt saadaan kilpailutettua vasta keväällä 2026. Verkkosivujen alusta ei tue vielä konekäännöksiä.
- Kielivähemmistöjen palveluun liittyvät rakenteet ja toimintamallit ovat kesken. Esimerkiksi lomakkeista ei ole kieliversioita, eikä tietoa siitä, kuka ammattilainen käsittelee eri kielellä saapuneet lomakkeet, välttämättä ole.
- Digitaalista asiakasohjausta on syytä pohtia enemmän myös eri kohderyhmien näkökulmista. Kehittämiseen tarvitaan lisää resursseja eri toimialueilta.
- Varsin pienellä ryhmällä organisaatiossa on osaamista toteuttaa sisältöjä ja dokumentteja saavutettavasti sekä kielen osalta että teknisesti.
- Lomaketyön koordinoimista tehdään oman työn ohessa ja aikaa asian edistämiseen on riittämättömästi. Saavutettavuustyön osaamista tulisi edelleen lisätä.
- Vastuut digitukipalveluiden koordinoinnista ovat vielä epäselvät, eivätkä digitukitoimijoiden roolit ole vielä yhteisesti sovittuja. Kumppanuusmallin mittarit (esim. tyytyväisyys, koettu hyöty, tuen määrä) puuttuvat.
- Digituen tarpeen tunnistamiselle ei ole vielä yhtenäistä käytäntöä tai kirjaustapaa, ja ohjaus on usein riippuvaista yksittäisestä ammattilaisesta. Asiakasta ei välttämättä osata ohjata oikeaan tukipalveluun
- Asiakasraateja on perustettu vasta yksi. Koska asiakasraateja on vasta yksi, digiasiointiin liittyvät asiat eivät tule tarpeeksi laajasti käsitellyiksi.

2.3 Miten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa on edistetty tavoitteen ”Palveluiden yhdenvertainen saatavuus on turvattu ja vahvistunut” osalta?

Keskeisenä tavoitteena on ollut **syrijimättömän ja toipumista edistävän palvelukulttuurin vahvistaminen**.

- Vuonna 2025 on pyritty varmistamaan, että palvelut ovat mahdollisimman yhdenvertaisia ja avoimia erilaisille asiakas- ja väestöryhmille. Pyrkimyksenä on ollut tukea ammattilaisten valmiuksia kohdata asiakkaita ilman syrjiviä oletuksia tai asenteita. Henkilöstölle on toteutettu koulutuskokonaisuuksia, jotka lisäävät ymmärrystä palveluja tarvitsevien erilaisista taustoista ja tarpeista:
 - Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat: laaja koulutuskokonaisuus sekä tiimikohtaiset asiantuntijavierailut
 - Romaniasiakkaat: erillinen koulutus ja romaniasiakkaiden kohtaamiseen liittyvien käytäntöjen selkeyttäminen
 - Maahanmuuttaja-asiakkaat: kieli- ja kulttuuritietoisuuskoulutukset sekä lastensuojelun erityiskoulutus
 - Lisäksi on laadittu kansainvälisten opiskelijaharjoittelijoiden ja harjoittelunohjaajien perehdytysmateriaalit Moodleen
- Tavoitteena on ollut myös varmistaa, että asiakkaiden kokemusasiantuntijuus on osa palvelujen kehittämistä ja että heidän näkökulmansa tulee järjestelmällisesti kuulluksi. Kokemusasajatoiminnan malli on kuvattu ja kokemusasiantuntijoiden tilauslomake on otettu käyttöön.

Toisena tavoitteena on ollut **rakenteellisen sosiaalityön toimintakulttuurin vahvistaminen**.

- Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteena on ollut tunnistaa rakenteellisia esteitä ja kehittää palveluja järjestelmällisemmin sosiaalisen raportoinnin avulla.
- Rakenteellisen sosiaalityön ammattilaisverkosto on perustettu ja se on kokoontunut säännöllisesti. Sosiaalisen raportoinnin (SORA)-ilmoituksia on kerätty asukkailta ja ammattilaisilta, ja niiden perusteella on annettu suosituksia rakenteellisia esteitä purkavien ja asiakkaiden yhdenvertaisuutta parantavien toimenpiteiden käynnistämiseksi.

Kolmantena nostona on **yhdenvertainen asiakaskokemustiedon kerääminen ja palvelujen väestösuhde- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arvioinnin kehittäminen**

- Tavoitteena on ollut varmistaa, että asiakkaiden kokemukset ja eri väestöryhmiin kohdistuvat vaikutukset huomioidaan osana palvelujen suunnittelua.
- ”Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus” -luokka on lisätty asiakaspalauteluokkiin.
- Anonymisoidut DVV-väestötiedot (äidinkieli, kansalaisuus, syntymämaa) haetaan keskitetysti raportointia varten, mikä helpottaa eri väestöryhmien palveluiden käytön seuranta ja palvelujen ulkopuolelle jäävien tunnistamista.
- Vaikutusten ennakoarvioinnin mallin kehittämiseen liittyvää koulutusta on valmisteltu oikeusministeriön kanssa.

2.3 Miten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa on edistetty

tavoitteen ”Palveluiden yhdenvertainen saatavuus on turvattu ja vahvistunut” osalta? ...jatkuu 2/2

Neljäntenä nostona on **palvelupisteiden ja -keskusten esteettömyyskartoitusten toteuttaminen.**

- Assi-sairaalan ja sen ympäristön esteettömyyskartoitukset ovat toteutuneet rakennusvalvonnan tarkastuksien yhteydessä yhteistyössä vammais- ja vanhusneuvostojen kanssa.
- Esteettömyystietojen viemistä esteettömyyssovellukseen on muutamien yksiköiden osalta testattu.
- Esteettömyystietoja on kerätty noin kymmenen yksikön osalta parkkialueelta sisäänkäyntiin asti.

Viidentenä on **paperittomien/luvatta maassa olevien ja ihmiskaupan uhrien palveluiden turvaaminen.**

- Tavoitteena on ollut varmistaa erityisen haavoittuvien ryhmien pääsy palvelujen piiriin ja luoda yhtenäiset toimintamallit.
- Ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen liittyviä koulutuksia on järjestetty ja sisäiset ohjeet laadittu. Monialainen ihmiskauppatyöryhmä on aloittanut työnsä vuonna 2025.
- Paperittomien hoidontarpeen ja varattomuuden arvioinnin menettelyt on kuvattu ja ohjeet laadittu. Paperittomien ohjaamista sosiaalihuollon piiriin on tehostettu ja paperittomien sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointiin liittyviä ohjeita valmisteltu.

2.4 Kehittämisen haasteet ja hidasteet

tavoitteen ”Palveluiden yhdenvertainen saatavuus on turvattu ja vahvistunut” osalta?

- Kohtaamiskoulutuksiin liittyvä viestintä ei tavoita henkilöstöä riittävästi tai muita koulutuksia priorisoidaan. Osallistuminen vaihtelee toimialoittain. Syrjimättömän palvelukulttuurin koulutuksia ei ole vielä täysin integroitu strategiseen koulutusrakenteeseen.
- Kokemusosaajatoiminnan rakenteet ovat puutteelliset. Koordinointiresurssia ei ole. Palkkiomallit ja käytännöt ovat hajanaisia. Toimintaa on vaikea laajentaa tai ylläpitää ilman vakituista rakennetta.
- Esteettömyyskartoitusten eteneminen on hidasta. Tilojen esteettömyystietojen keruu ja julkaisu eivät ole järjestelmällisiä. Vastuut eri toimialojen ja tilapalvelujen välillä ovat epäselvät.
- Yhdenvertaisuus- ja väestösuhdevaikutusten arvioinnin (EVA) työkalut puuttuvat. Osaaminen ja resurssit eivät vielä riitä systemaattiseen käyttöön.
- Vieraskielisiä ei tavoiteta riittävästi palautekyselyissä tai viestinnässä. Asiakkaan hallitseman kielen huomiointia sekä tulkkiavusteista työskentelyä ja sen osaamista palveluissa tulee lisätä.
- Etsivän sosiaalityön ja yhteisösosiaalityön mallit ovat vasta kehitysvaiheessa. Jalkautettuja käytäntöjä tai sovittuja mittareita ei vielä ole.
- Erityisen haavoittuvien ryhmien (paperittomat, ihmiskaupan uhrin) palveluita koskevat ohjeet ovat pitkällä, mutta käytännön jalkautus puuttuu. Ammattilaisilla ei vielä ole kaikilta osin riittäviä valmiuksia tunnistaa ja ohjata asiakkaita oikeisiin palveluihin.

3 Vuoden 2026 keskeiset toimenpiteet

- **Kieliversiot ja saavutettava viestintä** → *Parantaa yhdenvertaista asiointia erityisesti maahanmuuttajille, vieraskielisille, ikääntyneille ja heikon lukutaidon omaaville*
 - hyväksytään kielistrategia (mitkä kielet ovat keskeiset)
 - varmistetaan käännös- ja selkokieliressurssi
 - kiinnitetään enemmän huomiota saavutettavien, monikanavaisten materiaalien tuottamiseen niille ryhmille, jotka eivät käytä digipalveluja
- **Esteettömyyskartoitusten käynnistäminen ja tilojen esteettömyystietojen avaaminen** → *Kriittinen erityisesti vammaisille, toimintarajoitteisille, ikäihmisille ja lastenvaunujen kanssa liikkuville perheille*
 - selkiytetään esteettömyysasioiden vastuutahot
 - suunnitellaan ja aloitetaan esteettömyyskartoitusten järjestelmällinen toteuttaminen
 - viedään tiedot PTV/Suomi.fi –alustoihin
 - yhtenäistetään keruutapa niin, että tilapalvelut vastaavat prosessista
- **Asiakkaan digivalmiuksien arvioinnin yhdenmukaistaminen** → *Varmistaa, että asiakkaat, joilla on toimintakykyyn liittyviä rajoitteita, eivät jää palveluista syrjään*
 - luodaan edellytyksiä yhtenäisen kirjaamisen käytännölle ja tehtyjen arviointien toteutumisen seurannalle
- **Kokemusosaajatoiminnan juurruttaminen** → *Tuo järjestelmällisen asiakasnäkökulman palvelujen kehittämiseen, erityisesti henkilöille, joiden ääni ei helposti kuulu palvelujärjestelmässä*
 - luodaan rakenteet ja käytännöt, joilla kokemusasiantuntijatoimintaa koordinoidaan, kunnes on mahdollista nimetä koordinaattori

3 Vuoden 2026 keskeiset toimenpiteet ... jatkuu 2/2

- **Etsivän sosiaalityön ja yhteisösosiaalityön toimintamallien kehittäminen** → *Tuo näkyväksi ne asiakasryhmät, jotka eivät muutoin hakeudu palveluihin, ja vahvistaa varhaista tunnistamista sekä matalan kynnyksen tukea*
 - luodaan yhtenäiset rakenteet ja käytännöt etsivälle sosiaalityölle ja yhteisösosiaalityölle (roolit, palvelupolut, yhteistyö)
 - pilotoidaan toimintamalli ja jalkautetaan se vaiheittain toimialoille
- **Paperittomien palveluiden ohjeiden jalkauttaminen** → *Tärkeää erittäin haavoittuvassa asemassa oleville, joilla ei ole muita keinoja saada palveluja*
 - julkaistaan paperittomien tunnistamista ja ohjaamista koskevat ohjeet sidosryhmille
 - varmistetaan paperittomien tunnistaminen ja arviointityön kirjaaminen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin laadittujen ohjeiden ja kirjaamisohjeiden jalkauttamisella
- **Sosiaalisen raportoinnin pysyvä käytäntö** → *Tuo näkyväksi rakenteelliset esteet ja syrjinnän muodot, joita yksittäiset mittarit eivät tavoita*
 - vahvistetaan sosiaalisen raportoinnin toimintatapaa
 - yhdistetään systemaattisemmin havainnot palvelujen kehittämiseen ja resursointiin

4 Osaamisen kehittäminen jatkossa

- **Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan kirjattuja, kohtaamiseen ja asenteisiin liittyviä koulutuksia ollaan viemässä strategiseen koulutussuunnitelmaan 2026** (kieli- ja kulttuuritietoisuuskoulutukset, mielenterveys- ja päihdeasiakkaan kohtaaminen, THL:n stigman ja syrjinnän vastainen koulutus).
- Strategisen koulutussuunnitelman avulla koulutukset saadaan tiiviimmin osaksi henkilöstön perehdytystä ja säännöllistä osaamisen kehittämistä. Koulutukset eivät ole aikaan sidottuja, ja niiden suorittamista seurataan Moodlessa.
- **Osallisuus- ja yhdenvertaisuustiimi järjestää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman vastuuhenkilöille suunnattuja koulutus- ja mentorointikokouksia, jotka tähtäävät toimenpiteiden edistämiseen Oma Hämeessä.**
- Koulutus- ja mentorointikokoukset ovat koko henkilöstölle avoimia etätilaisuuksia, jotka koostuvat 0,5 tunnin ulkopuolisesta asiantuntija-alustuksesta ja 0,5 tunnin fasilitoidusta mentorointikeskustelusta.
- Kevään 2026 aiheina digiosallisuus (DVV), inklusiivinen viestintä (THL), mielenterveys- ja päihdestigmat (THL) sekä yhdenvertaisuus- ja väestösuhdevaikutusten arviointi (OM)
- Koulutus- ja mentorointikokousten asiantuntija-alustukset tallennetaan ja niistä muodostuu Moodleen sisäinen yhdenvertaisuuden koulutusosio. Asiantuntija-alustuksista ei makseta palkkioita.